

Πάνος Γεραμάνης και «Λαϊκοί βάρδοι» Στιγμές από τη ζωή τους

Εισαγωγή, κείμενα, σημειώσεις, επιμέλεια:
Ναυσικά Γεραμάνη & Μαριάννα Τζιαντζή

Σελ. 352 • Σχήμα: 16,5 x 24
ISBN: 978-960-499-565-3 • Τιμή: 18,00€

1η έκδοση: Σεπτέμβριος 2025

Πάνος Γεραμάνης «Λαϊκοί Βάρδοι»

Στιγμές από τη ζωή τους

ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΚΕΙΜΕΝΑ, ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Ναυσικά Γεραμάνη και Μαριάννα Τζιαντζή

Και μου 'λεγε η μάνα μου «Τι θα γίνεις, μωρή, τέτοια;». Καταλαβαίνετε τι εννοώ. «Όχι, θα γίνω τραγουδίστρια, γιατί αν δεν μου πάρετε κιθάρα, δεν έχει ούτε γράμματα, ούτε μαγαζί, ούτε τίποτα». Τι να κάνει ο πατέρας μου, μου παίρνει κιθάρα, μου παίρνει δασκάλα και δάσκαλο.

ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΠΕΛΛΟΥ

Το βιβλίο *Πάνος Γεραμάνης και «Λαϊκοί Βάρδοι»*: Στιγμές από τη ζωή τους είναι ένας φόρος τιμής στους εκατοντάδες καλλιτέχνες και δημιουργούς που συνομίλησαν με τον Πάνο Γεραμάνη σε μια ιστορική ραδιοφωνική εκπομπή της ΕΡΤ από το 1990 έως το 2005. Από αυτή την εκπομπή δεν πέρασαν μόνο οι Μεγάλοι, οι πρωτομάστορες, εκείνοι που «έσκαψαν το χώμα με τα νύχια, δίχως ξύλινο άροτρο» (σύμφωνα με τον Τάκη Μπίνη), για να

υψωθεί το οικοδόμημα του κλασικού λαϊκού τραγουδιού. Πέρασαν και οι ξεχασμένοι που μοιράστηκαν στιγμές από τη ζωή τους και το έργο τους.

Όλοι τους, αυτοί οι λαϊκοί βάρδοι, είναι οι συγγραφείς του βιβλίου, αυτοί το υπαγόρευσαν, και η παρούσα έκδοση είναι μια ανθολόγηση, μια επιλογή από τα λόγια τους.

Σκοπός μας δεν είναι να νοσταλγήσουμε καταστάσεις που οι περισσότεροι από εμάς δεν έχουμε ζήσει ούτε να επαναλάβουμε το πόσο σημαντικός δημοσιογράφος και ερευνητής ήταν ο Πάνος Γεραμάνης. Σημαντικοί ήταν οι άνθρωποι που πέρασαν από την εκπομπή του· σημαντική, πολύτιμη ήταν και η συμβολή τους στον λαϊκό πολιτισμό. Με αφορμή τις «στιγμές» που μας χάρισαν οι λαϊκοί βάρδοι, αναλογιζόμαστε πόσο οικεία ήταν κάποτε για τους κατοίκους της η πόλη και πώς η λαϊκή ταβέρνα και το λαϊκό τραγούδι ενίσχυαν την αίσθηση της κοινότητας παρά τις χίλιες μύριες δυσκολίες της καθημερινής ζωής.

Τα αποσπάσματα από τους «Λαϊκούς Βάρδους» προέρχονται από το Αρχείο της ΕΡΤ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ο **Πάνος Γεραμάνης** γεννήθηκε στο Βασιλικό Χαλκίδας το 1945 και πέθανε στην Αγιά Πρέβεζας το 2005 προτού συμπληρώσει τα 60 του χρόνια. Με τη δημοσιογραφία ασχολήθηκε επαγγελματικά από την ηλικία των δεκαέξι ετών, ως ανταποκριτής στη Χαλκίδα αθηναϊκών αθλητικών εφημερίδων.

Εργάστηκε στις εφημερίδες *Απογευματινή*, *Ακρόπολις*, *Έθνος*, *Τα Νέα* κ.ά. Συμμετείχε ενεργά στο αντιδικτατορικό κίνημα στέλνοντας σε ραδιοσταθμούς του εξωτερικού ειδήσεις για συλλήψεις και βασανιστήρια αγωνιστών. Έχει παρουσιάσει εκπομπές για το λαϊκό τραγούδι στον ραδιο-σταθμό 902, καθώς και για τον απόδημο ελληνισμό στη Φωνή της Ελλάδας (ΕΡΤ).

Στην καθημερινή εκπομπή του «Λαϊκοί Βάρδοι» (Δεύτερο Πρόγραμμα, ΕΡΤ, 1990-2005) φιλοξενήθηκαν εκατοντάδες άνθρωποι του λαϊκού τραγουδιού: συνθέτες, ερμηνευτές, στιχουργοί, οργανοπαίχτες. Από το 1994 έως το 2005 παρουσίαζε, επίσης στο Δεύτερο Πρόγραμμα, την εκπομπή «Οι άσοι των γηπέδων» με καλεσμένους βετεράνους αλλά και ενεργούς ποδοσφαιριστές.

Το 1986 εκδόθηκε το βιβλίο του *Ρεπορτάζ από τη Σιβηρία* (εκδ. Gutenberg, Κρατικό Βραβείο Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας 1987). Έχει συντάξει ένα συλλεκτικό ημερολόγιο με βιογραφικά στοιχεία για τον Στέλιο Καζαντζίδη (*Όταν η φωνή φτάνει το θρύλο*, εκδ. Άγκυρα, 2000) και έχει επιμεληθεί την αυτοβιογραφία του Γρηγόρη Μπιθικώτση (*Εγώ ο Σερ*, εκδ. Κοχλίας, 2002). Το 1999 τιμήθηκε με το Βραβείο Μπότση για την 33χρονη προσφορά του στη δημοσιογραφία.

Η **Ναυσικά Γεραμάνη**, σύντροφος επί τριάντα χρόνια του Πάνου Γεραμάνη, γεννήθηκε στην Αγιά Πρέβεζας. Φοίτησε στη δημόσια Σχολή Επισκεπτριών Αδελφών και Νοσοκόμων. Από το 1973 εργαζόταν στο ΚΑΤ όπου επί σειρά ετών εκλεγόταν στο Διοικητικό Συμβούλιο Εργαζομένων του νοσοκομείου. Ενώ εργαζόταν, αποφοίτησε από τη Σχολή Ψυχολογίας Δοξιάδη. Από το ΚΑΤ απολύθηκε το 1978 για συνδικαλιστικούς λόγους και, μετά από δικαστικό αγώνα, επαναπροσλήφθηκε το 1981. Στη συνέχεια δίδαξε στη Σχολή Επισκεπτριών Αδελφών και Νοσοκόμων έως ότου η Σχολή αυτή καταργήθηκε και η ίδια εντάχθηκε ως εκπαιδεύτρια στα ΤΕΙ Αθήνας.

Η **Μαριάννα Τζιαντζή** γεννήθηκε στην Πάτρα και σπούδασε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ. Κείμενά της έχουν δημοσιευθεί στις εφημερίδες *Πριν* (1990 έως σήμερα) και *Καθημερινή* (2000-2013) και αλλού. Από το 2016 συνεργάζεται με την *Εφημερίδα των Συντακτών*. Από τις Εκδόσεις Καστανιώτη έχουν κυκλοφορήσει οι συλλογές διηγημάτων της *Την άλλη φορά*, *Μαργαρίτα* (1983) και *Το αηδόνι του τρένου*, καθώς και τα μυθιστορήματα *Παπούτσια για πέταμα* (1990) και *Αντίο στις αυλές των θαυμάτων* (2016). Από τις εκδόσεις Τόπος έχει εκδοθεί η συλλογή χρονογραφημάτων της [100 Αποτυπώματα](#) (2023).